

Ми робили бомби для Гітлера

КУПИТИ

Про книгу

Ліду та її молодшу сестру захоплюють і розділяють нацисти. Ліду відправляють у трудовий табір, де вона працює від зорі до зорі тільки на хлібі та юшці, одягнена в одну лише тоненьку сукню і без взуття. Навіть якщо їй вдасться пережити війну, як вона знову знайде свою сестру?

МАРША ФОРЧУК СКРИПУХ

Ми робили бомби
для Гітлера

Марша Форчук Скрипук

Ми робили бомби для Гітлера

Переклала з англійської Юлія Любка

УДК 82-3; 821.111(71)

Ф 79

Форчук Скрипук Марша

Ми робили бомби для Гітлера / Марша Форчук Скрипук ; пер. з англ. Юлії Любки. — Чернівці : Книги — XXI, 2024. — 240 с.

ISBN 978-617-614-647-6

ISBN 978-617-614-475-5 (електронне видання)

Ліду та її молодшу сестру захоплюють і розділяють нацисти. Ліду відправляють у трудовий табір, де вона працює від зорі до зорі тільки на хлібі та юшці, одягнена в одну лише тоненьку сукню і без взуття. Навіть якщо їй вдасться пережити війну, як вона знову знайде свою сестру?

We acknowledge the support of the Canada Council for the Arts for this translation.

Canada Council
for the Arts

Conseil des arts
du Canada

Усі права застережено. Відтворювати будь-яку частину цього видання в будь-якій формі та в будь-який спосіб, зокрема електронно, без письмової згоди правовласників заборонено.

***Making Bombs for Hitler.* Copyright © 2012 by Marsha Forchuk Skrypuch.**

All rights reserved.

Published by arrangement with Scholastic Canada Limited.

ISBN 978-617-614-647-6

ISBN 978-617-614-475-5 (електронне видання)

© Книги — XXI, 2023, видання українською мовою

© Юлія Любка, 2023, переклад

© Анна Стьопіна, 2023, обкладинка

Розділ перший

Утрата Лариси

У кімнаті пахло милом, а світло було таким яскраво-білим, що в мене боліли очі. Я міцно стискала Ларисину руку. Зрештою, я була її старшою сестрою, тому відповідала за неї. Було легко загубити її в цьому морі дітей, а ми обидві вже втратили занадто багато. Лариса поглянула на мене — і я побачила, як її губи ворухнулися, але не почула її слів поза голосінням і криками. Я нахилилася так, щоби моє вухо опинилося на одному рівні з її губами.

— Не залишай мене, — промовила вона.

Я обійняла її і ніжно погойдувала вперед-назад. Тоді прошепотіла їй на вушко нашу улюблену колискову.

Гучний плескіт налякав нас обох. У кімнаті раптом запала тиша. У центр поміж нас усіх пробралася жінка в білому й іще раз різко сплеснула руками.

— Діти, — жваво сказала вона німецькою. — Кожен із вас пройде медичний огляд.

Заплаканих дітей зіштовхнули в довгу чергу, що звивалася наче змія і займала більшу частину кімнати. Я спостерігала, як за широку білу завісу одне за одним заводили кожну дитину.

Коли черга дійшла до Лариси, її очі округилися від переляку. Я не хотіла відпускати її, але медсестра розділила наші руки.

— Лідо, залишися зі мною.

Я стояла біля краю завіси й дивилася, як жінка змусила Ларису зняти нічну сорочку. Обличчя моєї сестри почервоніло від сорому. Коли жінка піднесла металевий інструмент до її обличчя, Лариса закричала. Я кинулася до них і спробувала вибити цю річ із рук медсестри, але вона покликала на допомогу, і мене відтягнули. Закінчивши огляд, вони наказали Ларисі стати в іншому кінці кімнати.

Коли дійшла черга до мене, я ледь помічала, що вони робили, бо не зводила очей із Лариси. Вона стояла з іще трьома дітьми. Десяткам

інших наказали стояти в іншому місці.

Щойно огляд закінчився, я надягла свою нічну сорочку. Мені наказали стати в більшу групу — не з Ларисою.

— Але мені потрібно в ту групу, — сказала я медсестрі, вказуючи на Ларису, яка стояла із простягнутими руками, панічно налякана.

Губи медсестри стиснулися в тонку рівну лінію.

— Тиша.

Вона поклала руки мені на плечі й підштовхнула до більшої групи. Широко відчинилися двері. Нас вигнали в темряву ночі.

— Лідо! Не залишай мене! — закричала Лариса. Я подивилася назад на кімнату, але не побачила там сестру.

— Я знайду тебе, Ларисо! — вигукнула я. — Обіцяю. Будь сильною.

Різкий ляпас по обличчю відкинув мене на мокру холодну траву. Я підхопилася і спробувала прорватися крізь море дітей. Я мала повернутися до Лариси.

Сильні руки обхопили мене за тулуб, підняли й кинули в темряву. З металевим скреготом двері зачинилися.

* * *

Темінь.

Мені наснилося, що я лежу серед дзижчання моря бджіл. Ми погойдувалися туди-сюди, я наспівувала колискову під носа, уявляючи, ніби колишуся в маминих руках. Розплющила очі. Було так темно, що знадобилося кілька хвилин, аби звикнути.

Мене запхали в парку металеву кімнату, де тхнуло наче в брудному хліві. Було дуже душно й тісно, та ще й так смерділо, що я ледве дихала. Шок настав, коли я зрозуміла, що ми рухаємося. І це не кімната, а вагон — для худоби. Він погойдувався туди-сюди. І це не дзижчання бджіл, а шепіт переляканих дітей і стук потяга об колію. Принаймні всі ці звуки приглушили гул війни.

— Хтось знає, куди ми їдемо?

Шепіт припинився. Одинокий тонкий голос відповів:

— Гадаю, до Німеччини.

Моє серце завмерло. Якщо мене вивезуть до Німеччини, як я знайду

Ларису? Де б сестра не була, вона, мабуть, почувалася такою наляканою, такою самотньою.

Я спробувала підвестися, але через рух вагона і тьмяне світло впала навznak. Одна моя боса нога приземлилася на груди іншої дитини.

— Ой! — скрикнула вона.

— Пробач.

Було марно намагатися встати, тож я сіла і спробувала зорієнтуватися. У напівтемряві я бачила чуби й переплетені кінцівки. Діти були збиті так щільно, що сиділи одне на одному. Щось погано пахло, і з одного кутка долинав хлюп.

— Що це там? — Я не питала когось конкретно.

— Це наш туалет, — сказала дівчина, на яку я наступила. — Відро.

Я зморщила носа. Одне відро для туалету на всіх дітей? Не дивно, що так пахло.

Я відповзла якомога далі від смердючого відра, рухаючись повільно й обережно, аби не зачепити когось із дітей на моєму шляху. Підійшовши до іншого боку вагона, я побачила тонкий промінь світла, що обрамляв панель його дощаної обшивки. Це були двері. Я щосили застукала й закричала. Діти, що притулилися до них, відійшли вбік.

— Це нічого тобі не дасть, — сказав хлопчачий голос. — Ми вже намагалися їх відчинити.

Я глянула на нього в напівтемряві й побачила силует із розтріпаним волоссям. Темна цівка стікала його щокою. Кров?

Використовуючи виступи на обшивці, щоби допомогти собі встати, я намацала довгий важіль поперек дверей і силою штовхнула його вниз. Він ворухнувся, підскочив, але двері не відчинилися.

— Ззовні зачинено, — сказав дівочий голос. Я знову загупала кулаками. Нічого не змінилося. Хлопчик зі скуйовдженим волоссям подивився на мене і сказав:

— Навіть якби вони відчинилися, що б ти тоді зробила? Випала на залізничні колії казна-де?

Я сповзла назад і сіла біля нього, обійнявши коліна руками й дивлячись собі на ноги. Невже Лариса також їхала кудись у такому вагоні? Як її знайти? А що відбувалося зі мною?

* * *

У темній одноманітності ми, діти, знайомилися із тими, хто сидів ближче. Хлопчиком зі скуйовдженим волоссям виявився Лука Барукович із Києва. Біля нього сиділа Зеня Чорній, теж киянка. Дівчина, на яку я наступила, була Маріка Стешин із Бабина, що неподалік мого села Веренчанки. Тонкий промінь світла навколо дверної рами був моїм єдиним маркером часу. Спершу потьмяніло, тоді потемніло. Я поспала.

У цьому просторі між денним і нічним жахіттями моє тіло гойдалося під стукіт вагона. Одна дитина наспівувала молитви охриплим від плачу голосом. Поступово шпарина навколо дверей знову посвітлішала.

День розтягнувся нескінченними хвилинами. Було спекотно, я була голодна й хотіла пити. Хіба не всі почувалися так само? Минула друга ніч. Ми всі помремо в цьому скотовозі?

Гучний скрип, ми загальмували. Двері відчинилися. Я б випала, якби не вхопилася за Маріку, яка згорнулася калачиком у неспокійному сні в мене на колінах. Від раптового денного світла мої очі запекли, а холод зі свистом наповнив легені чимось схожим на тисячі крихітних шпильок.

Я висунулась і примружилася, намагаючись зрозуміти, що бачу поза вагоном. Молодий нацистський солдат із всипаним прищами обличчям наставив гвинтівку на Луку. Я роззявила рота, щоби закричати, але звідти не вийшло жодного звука. Рот і горло були мов тирса.

Позаду солдата виднілося якесь залізничне депо чи, може, місто. Неможливо сказати напевно. Там були дерев'яні, здебільшого вцілілі будинки. Люди із сумним виглядом сновигали довкола них. Єдині знаки, які я бачила, були німецькою мовою. Пронизливий свист змінився рокотом. Клуб диму вдалині. Бомби.

— Ані руш звідти, російські свині, — крикнув нам німецькою хлопець-солдат, грізно штрикаючи рушницею.

Чому він називав нас росіянами і свинями? Я не наважилася запитати. Він обернувся і махнув комусь, кого ми не могли бачити. В одному з будинків відчинилися двері, і з них вийшла жінка із впалими

щокими, вбрана в лахміття. На її плечах балансувала довга палиця із прикріпленими до обох кінців відрами, в яких хлюпала вода. Вона зупинилася біля солдата в очікуванні інструкцій. Він нетерпляче махнув їй рукою, наказуючи поставити відра в наш вагон.

— Будьте корисні, інакше вас уб'ють, — настійливо прошепотіла вона нам українською, піднявши одне відро в вагон і штовхаючи його нам у ноги. Воно було наповнене водою.

— Тиша! — криком наказав солдат.

Чому він кричав? Солдат націлив рушницю на жінку. Її налякані очі метнулися до нього. Вона підняла друге відро, і Лука схопив його за ручку.

Ми всі відійшли, щоби звільнити для нього місце на підлозі. Відро було наповнене сірим водянистим мулом.

Двері зачинилися, нас знову поглинула темрява. Потяг струснуло. Він почав набирати швидкість.

Навпочіпки я підійшла до каламутного відра й понюхала його вміст — вогкий запах нагадав мені залишки гнилих овочів, якими мама удобрювала наш сад, коли ми ще мали дім. За інших обставин цей запах міг би вивернути мій шлунок назовні, але минуло вже так багато часу відтоді, як жодна їжа не проходила крізь мої губи, що живіт забурчав в очікуванні. Я занурила один палець. Тепле. Скуштувала.

— Це якийсь суп.

Не було ні ложок, ні мисок, тому ми по черзі підповзали до відра й обережно черпали руками ту гідоту. У жменьці, що я її виловила, мені вдалося язиком намацати шматок ріпи, але загалом та юшка складалася переважно з води. Я повільно прожувала ріпу та проковтнула її. Ця волога каша була наче бальзам на моє пересохле горло.

Очі звикли до темряви вагону, тож я дивилася, як інші вишикувалися і ковтали свою мізерну частку супу. Маріка не стала в чергу. Вона навіть не сіла. Я підповзла до неї і поклала руку на лоб. Він був холодним — надто холодним — на дотик.

— Їжа, Маріко. Ти повинна їсти.

Я ніжно потиснула її плече. Її очі ледь розплющились, і я на мить

подумала, що вона подивилася на мене, але вони швидко заплющилися назад.

Проштовхнувшись на початок черги, я повернулася до відра з водянистим супом із ріпи.

— Маріці треба щось з'їсти.

Діти, які були найближче до відра, звільнили місце для мене — і я зачерпнула якомога більше твердих шматочків руками. Назад повертатися крізь погойдування вагона, темряву й інших дітей було непросто. Але щоразу, коли я ледь не падала, хтось із дітей підтримував мене.

Лука й Зеня обабіч підперли Маріку собою. Я стала перед нею навколішки й піднесла до її обличчя пригоршню супу в долонях. Її ніс зморщився. Можливо, її марення були приємніші, ніж запах цих мерзенних шматочків ріпи. Її очі розплющилися, і вона поглянула вниз.

— Їж.

Вона склала свої пальці поверх моїх і потягнула мої руки до рота, проковтнула шматок розмоклої ріпи й поперхнулася.

— Повільно.

Вона тримала мої руки близько до свого рота, наче боялася, що я більше не дам їй, але обережно пережовувала кожен шматочок ріпи і проковтувала його. Вона облизала мої пальці, потім відштовхнула мої руки й, виснажена, знову впала на Зеню.

Для Луки, останнього в черзі, супу майже не залишилося.

Ми стали у зворотному порядку до води, тож Лука принаймні зміг зробити кілька гарних ковтків.

З невеликою кількістю їжі у шлунку та зі змоченими губами відчула більше сили.

— Цікаво, що та жінка мала на увазі під «Будьте корисні, інакше вас уб'ють»?

— Ми занадто малі, щоби бути корисними нацистам, — сказав Лука.
— А некорисних вони вбивають.

Ці слова лягли каменем мені на серце. Якщо я занадто мала, щоби приносити користь, то що з Ларисою? Що вона могла зробити, щоби

довести свою користь? Як я могла її врятувати? Спершу треба знайти спосіб урятуватися самій.

— Яку роботу я могла б виконувати? — запитала я.

— Придумай якесь уміння — запропонував Лука. — І скажи, що ти старша.

— Звідки ти про це знаєш?

Лука зітхнув.

— Це не вперше мене спіймали нацисти.

Розділ другий

Вишивання хрестиком

Уміння.

Мама могла тільки глянути на сукню — і вже розуміла, як зробити викрійку для неї. Тато мав схоже вміння, але працював зі шкіряними виробами. За допомогою голки, шила й нитки вони могли зробити що завгодно.

Після вторгнення радянських військ, наспівуючи колисанки собі під носа, мама навчила мене вишивати хрестиком на картопляних міхах.

— Запам'ятай, Лідо, — казала вона. — Красу можна створити будь-де.

Я оглянула вагон для худоби. Чи було тут щось красиве?

Я почала співати мамину улюблену колискову:

*Колисонько, колисонько,
Колиши нам дитиноньку.*

Голос Луки відповів:

*А щоб спало, не плакало.
А щоб росло, не боліло.*

Лука знав мою колискову? Я співала її лише з Ларисою. Завжди думала, що це власна пісня нашої родини. Я приєдналася до його співу, моє обличчя залили сльози:

Ні головка, ні все тіло.

Лука ніжно провів своїми закругленими від роботи пальцями по Марічиному волоссю. Знову поглянув на мене, і ми разом заспівали колискову ще раз. Інші приєдналися, і на третій раз її співали практично всі діти у вагоні. Може, я тимчасово втратила Ларису, але в Луці й інших тут я знайшла сестер і братів серця.

Мої очі ще не висохли від сліз, але спільний спів притупив біль. Ми

співали колискову знову і знову. Мама мала рацію. Красу можна створювати де завгодно. Ми співали годинами, поки, одне за одним, кожен із нас не впав додолу охриплий.

Голова Маріки схилилася на плече Луки, її очі були заплющені. Я також утомилася, але не спала. Погляд Луки зафіксувався десь на відстані.

— Про що ти думаєш? — прошепотіла я.

— Те, що я замкнений тут, нагадує мені про час, коли мене забрали до першого трудового табору.

— Ти втік?

Він подивився на мене очима, які, здавалося, були набагато старші за нього самого, і повільно кивнув.

— Як це сталося?

— Мене відправили з робочою частиною копати рови поблизу фронту, але по нас ударив советський вогонь. Офіцера й деяких полонених було поранено. Нас усіх розкидало. Я потрапив в одне село, де мене сховала вдова. Сказала, що я нагадував її онука. Але фронт рухався ближче. Я пробув там лише кілька днів, коли прокинувся на світанку від тремтіння землі. З вікна ми бачили радянські танки, вишикувані з одного боку вулиці, та нацистські танки вздовж іншого. Село стояло посеред поля бою. Будинок удови підірвали та зруйнували на друзки разом із нами обома всередині. Ми намагалися втекти, але це було неможливо.

— Тебе знову схопили нацисти?

Він кивнув.

— Що сталося з удовою?

— Померла. Вони вважали, що я буду корисним, але не вона.

Я відчула, як сльози заливають мені очі від думки про жінку, що намагалася захистити Луку. Моя рідна бабуся зробила б те саме. Я схопила одну зі змучених роботою рук Луки й ніжно стиснула її.

— Мені так шкода.

У відповідь він іще міцніше стиснув мою долоню.

Я почувалася жахливо від думки, що Лука мусив пройти через усе це, і його історія залишила в мені більше запитань, аніж відповідей. Я

знала, як буває зле, коли тебе ловлять один раз, але двічі? А де була його родина? Можливо, із часом він розповів би мені й про це.

Ми сиділи мовчки, закутавшись кожен у свій смуток, але вдячні за те, що ми не одні.

Я заснула під ритм колискової. Наснилося, що Лариса спить у мене на колінах, згорнувшись калачиком, а я її обіймаю. Снилось, що мама й тато були ще живі. Я піднесла руку до шиї і намацала тонку шкіряну стрічку, що тримала металевий хрестик. Це було єдине, що залишилося від моєї родини.

* * *

Дні й ночі змішалися одним потоком, аж поки я не втратила їм лік. Одного разу поїзд здригнувся, зупинився, але двері так і не відчинилися. Чи залишили б вони нас тут, у цьому замкненому смердючому вагоні до смерті? Іншим разом поїзд зупинився і двері зі скрипом розчахнулися. За ту коротку мить, що потрібна була їм, аби заштовхнути всередину порцію супу й відро води, я заковтнула трохи свіжого солодкого повітря. Скільки часу минуло відтоді, як нас востаннє годували? Я не була впевнена, але здавалося, що минуло багато днів. Ми заціпеніли від слабкості.

Мені снівся час, коли схопили маму з татом. Ми з Ларисою перебралися жити до бабусі.

Утрюх ми як могли зшивали частинки нашого щастя. У душі я знала, що баба не пережила ту ніч, коли прийшли солдати й вихопили нас із сестрою з ліжок. Лариса була єдиною, хто в мене залишився. Але де вона зараз? Як я могла її знайти й переконатися, що вона в безпеці?

Зі сну вирвав раптовий поштовх.

Я провела уві сні години чи дні? Час змішався із сірим смородом скотовоза.

Шкіра на голові ожила тремтінням і свербінням. Я провела пальцями крізь волосся і відчула, як крихітні звивисті штучки рояться на шкірі голови. Я вихопила одну кінчиками пальців і висмикнула, ледь не вирвавши кілька волосин разом.

Жучок. Я розчавила його нігтями, потім вирвала ще і ще, але роїння

продовжувалося.

Навколо мене скиглячи прокидалися інші. Як і я, вони хапалися за волосся та одяг і намагалися витрусити комах.

— Це нічого не дасть, — Лука сидів на своєму звичному місці, притулившись до панельних дверей, Маріка спала поруч із ним.

— Забившись тут на стільки днів і без змоги помитися, ми — розсадник для вошей.

Я здригнулася. На кожного жука, якого я чавила, ще сотня інших вислизала з-під моїх пальців. Чи могла я знайти красу в цій ситуації? Я підповзла, щоби сісти біля Маріки.

Її очі розплющилися.

— Мені погано, — сказала вона.

Вона спробувала сісти, але її здолав напад кашлю.

Я спробувала допомогти Маріці піднятися, але вона знову впала. Я ніжно поклала руку їй на чоло. Минулого разу було відчуття, що вона занадто холодна, але тепер вона горіла.

На обох щоках блілого обличчя палала червона пляма. Я подивилася на Луку й хотіла було щось сказати, але він похитав головою. Мабуть, він розумів, наскільки Маріка хвора, але не хотів говорити вголос. Я взяла її руки в свої і ніжно гладила, тихо співаючи нашу колискову.

Інші діти приєдналися до мене. Минали незлічені години.

* * *

Поїзд, здригнувшись, зупинився. Лука схопив Маріку під пахви й відтягнув від дверей, щойно їх розчахнули. Порив крижаного повітря зі свистом прорвався всередину. Сонячне світло було таким яскравим, що в мене заболіли очі.

— Ви, брудні свині, вилазьте негайно! — крикнув голос десь із яскравості денного світла.

Чому нацисти завжди кричали?

Ми перелякано відсахнулися, однак я боялася того, що може статися із нами, якщо ми не виліземо, тому попрямувала до дверей.

Спробувала зістрибнути, але ноги були мов гумові від такого довгого сидіння. Раптом я відчула удар по голові. Я випала з вагона й

ударилася об гострий гравій руками й колінами. Мої долоні та колінні чашечки запалали від болю, але часу думати про це не було. Діти вилазили назовні прямо наді мною. Я відкотилася, щоби пропустити їх за мить до того, як мене мали затоптати.

Лука схопив мене за руку.

— Бігом уставай.

Я поглянула вгору і примружилася. Він тримав Маріку.

— Не можу, — відповіла я. — Мені боляче.

— Не можна дозволяти собі відчувати біль.

Лука ледь не вирвав мою руку із суглоба — так сильно потягнув. Я проковтнула біль і, спотикаючись, підвелася на ноги, шкрябаючи ними по гравію. Очі почали звикати до яскравого світла. Кілька чоловіків, розмахуючи короткими гумовими кийками, вишикували дітей на відкритій ділянці посеред дерев'яної двоповерхової будівлі, що мала вигляд сучасної фортеці з цегли та дерева із входом посередині. Вона мала форму перевернутої букви «U» і була захищена вигадливими воротами з металу та дроту. Над входом стояла маленька споруда з вікнами. Може, оглядова?

Німці з кийками носили простий одяг, але в кожного з них на одній руці була пов'язка з написом «Wachmann». Я знала це слово. Поліція.

Яким жалюгідним збіговиськом ми були: у лахмітті, брудні, голодні, смердючі й аж кишіли вошами. Ми забрели всередину — і за нами із гуркотом зачинилися ворота. Ми стояли, збившись у купку, боялися того, що буде далі. Я чула далекі звуки сирен і гуркіт бомб.

— Зняти одяг тут, — наказав поліцай.

Він змушував дівчат роздягатися перед хлопцями?

Моє обличчя горіло від сорому.

— Візьми Маріку, — прошепотів Лука. Він закинув одну її руку мені за шию, і я обхопила її за талію. Я відчувала, як вона намагається встати, але не може.

Ми, дівчата, рухалися купкою в кінці шеренги. Лука звернувся до мене ще раз. Його рот розтулився, але через плач і стогін я не могла розчути, що він сказав.

Поліцай ударив його дубинкою по вусі.

— Ти мене не чув? — скрикнув він. — Роздягайся негайно.

Лука щось сказав хлопцям. Вони всі повернулися до нас спинами й почали роздягатися.

— Не дивіться на хлопців, — сказала я іншим дівчатам.

— Ця поліція може змусити нас роздягатися перед іншими, але ми не мусимо бути присоромленими.

Раптом на голову мені впала палиця.

— Не розмовляти!

Зеня була поруч зі мною. Вона швидко зняла лахміття, кинула його на купу, а тоді потримала Маріку, поки я знімала нічну сорочку й намагалася не думати про своє приниження.

Я зняла шкіряну нитку із хрестом із шиї, але не змогла залишити його разом із купою одягу.

Я стиснула його в кулак і сподівалася, що ніхто не помітить. Зеня допомогла мені роздягнути Маріку. Ми разом допомогли їй рухатися за чергою, тримаючи поміж нами.

— Ідіть до перукаря он туди, — крикнув один із поліцаїв.

Перукарем виявився знуджений на вигляд чоловік із круглим черевом і недопалком, що звисав із кутика його рота. Маріка ледь розплющила очі, коли їй голили голову. Настала моя черга. Перукар зробив кілька спритних змахів бритвою по моїй голові. Я спостерігала, як жмути волосся впали на вершину купи заражених вошами локонів, уже зметених до купи.

— Далі, — сказав він, звільнивши мене. Я здригнулася від холодного повітря, що вдарило мені по шкірі.

Після стрижки нас загнали у велику бетонну будівлю, грюкнувши дверима.

* * *

Металеві крани на стелі відкрутилися, і нас побризкали якоюсь рідиною, що пекла подряпини на руках і колінах. Мої легені запалали. Я намагалася затримати дихання, але відчувала, як печуть очі й губи.

Після того як нас повністю просочив хімікат, двері відчинилися і ми побігли у другий відсік. Це була небесна злива з великою кількістю

прекрасної гарячої води. Вона текла вкритою вошами шкірою голови й плечами, змиваючи смердючу хімію.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

КУПИТИ